СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Судова медицина та психіатрія»

Кафедра криміналістики та судової медицини

Статус дисципліни – обов'язкова
Рівень вищої освіти – перший
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Форми здобуття вищої освіти – денна, заочна
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – залік

Науково-педагогічний працівник (-ки)	**Ольга Несен** - професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат медичних наук, доцент **Олена Чуприна** - професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат медичних наук, доцент **Микола Чорний** - доцент кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, кандидат медичних наук, доцент **Тарас Нагайник -** ст. викладач кафедри криміналістики та судової медицини НАВС
Профайл викладача (-ів)	https://www.naiau.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-kriminalistiki-ta-sudovoyi-medicini/zagalni-vidomosti/sklad-kafedri.html
Контактний телефон	вн. 11–13
E-mail:	k009@naiau.kiev.ua
Розклад навчальних занять	Відповідно до графіка освітнього процесу
Консультації	Очні: щодня з 14.00 до 16.30 год. відповідно до графіка чергувань On-line: електронна пошта k009@naiau.kiev.ua пн-пт з 9:00 до 16:00
Сторінка дистанційного курсу	https://dn.naiau.kiev.ua/login/index.php

Стислий опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни є підготовка висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців, що широко ерудовані в галузі права. Формування знань про нормативно-правові основи призначення та проведення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз в Україні, оволодіння здобувачами вищої освіти теоретичними знаннями і практичними навичками, не- обхідними для правильного і своєчасного призначення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз, вірного формулювання їх мети, питань, предмету та об'єкту судово-медичної та судово-психіатричної експертиз, грамотного трактування їх висновків.

Тривалість

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	с/ф	д/б	с/ф
Кількість кредитів ECTS– 3	Рік підготовки			
	4-й	4-й	3-й	3-й
	Семестр			
	7-й	7-й	6-й	6-й
Загальна кількість годин – 90	Лекції			
	4 год.	4 год.	6 год.	6 год.
	Семінарські			
	20 год.	20 год.	2 год.	2 год.
	Практичні			
	20 год.	20 год.	4 год.	4 год.
	Самостійна робота			
	46 год.	46 год.	78 год.	78 год.

Форми та методи навчання

Практичні заняття проводяться двома науково-педагогічними працівниками, оскільки, з врахуванням специфіки відпрацювання ситуаційних завдань використовуються можливості навчально-тренувальних полігонів та по можливості проводяться виїзні заняття до Київського міського центру судово-психіатричної експертиз та в Київське міське клінічне бюро судово-медичної експертизи, навчальна група завчасно поділяється на дві підгрупи.

Методи навчання:

- **Словесні**

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- **Наочні методи**

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Практичні методи**: вправи, складання процесуальних документів. Проведення слідчих (розшукових) дій. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а слугують лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.
- **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.
- **Рольова гра:**

пояснення фабули (змісту й умов гри);
підготовка дійових осіб для виконання своїх ролей;
підготовка учнів-експертів, ведучого.

Система поточного контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес- опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів і вміння застосовувати їх на практиці.

Система підсумкового контролю. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає два теоретичні питання. Залік проводиться одним науково-педагогічним працівником.

Пререквізити: «Конституційне право», «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Цивільне право», «Криміналістика», «Кримінологія», «Юридична психологія».

Постреквізити: «Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень», «Досудове розслідування», «Докази і доказування у кримінальному провадженні», «Складання процесуальних документів на стадії досудовогорозслідування».

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми:

інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та незвичайністю умов.

загальні компетентності:

ЗК1. - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК2. - здатність застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях;

ЗК3. – знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахові компетентності:

ФК4 - знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини;

ФК11 - здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;

ФК16 - здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

ПРН1.- визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин;

ПРН3 - проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;

ПРН6 - оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему;

ПРН7 - складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами;

ПРН21 - застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обгрунтовані правові висновки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- освітні та професійні вимоги до суб'єктів, які здійснюють судово-експертну діяльність;
- права, обов'язки та відповідальність судового експерта;
- положення діючого законодавства про судово-медичну та судово-психіатричну експертизи;

- основи судово-медичної травматології;
- методи виявлення і вилучення речових доказів зі слідами крові, виділень, волосся та інших біологічних об'єктів;
- порядок призначення та проведення судово-психіатричної експертизи вкримінальному та цивільному процесах;
- підстави для призначення судово-психіатричної експертизи;
- критерії осудності, неосудності, дієздатності та недієздатності;
- вимоги щодо оформлення висновку експертиз;
- особливості розслідування окремих видів кримінальних правопорушень;

***вміти*:**

- визначати підстави для призначення судово-психіатричної та судово- медичної експертиз;
- складати постанову про призначення судово-медичної експертизи;
- формулювати питання до експертів в залежності від об’єкту та виду експертиз;
- залучати спеціаліста в якості судово-медичного експерта для проведення судово-медичної експертизи;
- проводити огляд трупа на місті події, використовуючи спеціальні медичні знання;
- визначати ступень тяжкості тілесних ушкоджень;
- виявляти, вилучати та упаковувати речові докази біологічного походженняі направляти їх на дослідження;
- своєчасно і правильно призначати судово-психіатричну експертизу;
- збирати медичну та додаткову інформацію і документацію для призначення судово-психіатричної експертизи;
- аргументовано, при необхідності, призначати комплексну, додаткову або повторну експертизу;
- розпізнавати симптоми та синдроми психічних розладів та захворювань;
- спілкуватися з особами, які мають розлади психіки;
- передбачати дії кримінальних елементів, які мають вади психіки;
- професійно та грамотно трактувати висновки судово-психіатричної експертизи;
- складати процесуальні та інші службові документи, відповідно до встановлених фактичних обставин;
- застосовувати засоби, прийоми і методи збирання, дослідження, оцінки і використання доказів для розкриття, розслідування, судового розгляду та попередження злочинів.

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Загальні положення судової медицини та організаційно - правові основи судово-медичної експертизи	***Лекція*** 1. Предмет, зміст і завдання судової медицини. 2. Історія та етапи розвитку судової медицини в Україні. . Правові, процесуальні та організаційні основи судово-медичної експертизи. ***Семінар*** 1. Права та обов'язки експерта. Порядок залучення спеціаліста. 2. Об'єкти та види судово-медичної експертизи. 3. Документація судово-медичної експертизи.	***Теми рефератів:*** 1. Значення судової медицини як навчальної дисципліни в системі вищої юридичної освіти. 2. Історія та етапи розвитку судової медицини та судово-медичної експертизи в Україні 3. Завдання сучасної судової медицини. 4. Правові засади та види судово-медичної експертизи згідно з законодавством держави. 5. Види примусових заходів медичного характеру, критерії їх вибору.
Тема 2. Судово-медична танатологія	***Семінар*** 1. Визначення поняття смерті, етапи вмирання. 2. Ранні трупні зміни та їх судово-медичне значення. 3. Пізні трупні зміни та їх значення в експертній практиці. 4. Судово-медична експертиза при раптовій смерті. 5. Судово-медична експертиза невідомих осіб. 6. Эксгумація трупа, підстави та порядок її проведення. 7. Судово-медична експертиза трупів новонароджених.	***Теми рефератів:*** 1.Значення вчення про смерть для судової медицини. 2.Діагностика клінічної і біологічної смерті. 3.Ймовірні та достовірні ознаки смерті 4.Судово-медична експертиза трупа плода та новонародженої дитини. 5.Судово-медична експертиза у випадках раптової смерті. 6.Підстави для ексгумації трупа. Судово-медична експертиза ексгумованого трупа.
Тема3.Судово-медична травматологія	***Самостійна робота*** 1. Загальні поняття судово-медичної травматології. 2. Судово-медична характеристика та експертне значення транспортних травм. 3. Судово-медична характеристика та експертне значення ушкоджень при падінні з висоти. 4. Судово-медична характеристика та експертне значення ушкоджень від дії гострих предметів. 5. Судово-медична характеристика та експертне значення ушкоджень від дії тупих предметів.	***Теми рефератів:*** 1.Загальні поняття судово-медичної травматології. 2.Судово-медична характеристика та експертне значення транспортних травм. 3.Судово-медична характеристика та експертне значення ушкоджень при падінні з висоти. 4.Судово-медична характеристика та експертне значення ушкоджень від дії гострих та тупих пред-

	6. Судово-медична характеристика та експертне значення ушкоджень від вогнепальної зброї. 7. Судово-медична характеристика та експертне значення механічної асфіксії. 8. Судово-медична характеристика та експертне значення ушкоджень від дії крайніх температур. 9. Судово-медична характеристика та експертне значення ушкоджень від дії електрики, змін барометричного тиску та іонізуючого випромінювання 10. Судово-медична характеристика та експертне значення отруєнь.	метів. 5.Судово-медична характеристика та експертне значення ушкоджень від вогнепальної зброї. 6.Судово-медична характеристика та експертне значення механічної асфіксії.
Тема 4. Судово-медична експертиза живих осіб	***Семінар*** 1. Загальні положення щодо призначення та проведення судово- медичних експертиз живих осіб. 2. Ознаки тяжкого тілесного ушкодження. 3. Ознаки середньої тяжкості тілесних ушкоджень. 4. Ознаки легких тілесних ушкоджень.	***Теми рефератів:*** 1.Співвідношення компетенції і можливостей слідчого, спеціаліста і експерта у використанні спеціальних знань при дослідженні живих осіб. 2.Загальна характеристика поняття та механізму виникнення травм. 3.Травми внаслідок дії різних чинників довкілля. 4.Основні правила встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень
Тема 5. Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження	***Семінар*** 1. Виявлення і вилучення речових доказів біологічного походження, їх пакування і направлення на дослідження. 2. Експертиза крові. Статева, видова, групова належність. 3. Експертиза сперми, слини, волосся та інших біологічних об'єктів. Питання, які ставляться при направленні об'єктів на експертизу.	***Теми рефератів:*** 1. Виявлення, фіксація, оцінка, вилучення, упаковка і направлення речових доказів. 2. Судово-медичне значення слідів крові. 3. Питання, які виносяться на експертизу судово-медичного дослідження крові. 4. Питання, які виносяться на експертизу судово-медичного дослідження волосся.
Тема 6. Використання судово-медичних знань у кримінальному провадженні.	***Практичне заняття*** 1. Опитування з навчальних питань: 1.1. Порядок взаємодії між органами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та прокуратури. 1.2. Співвідношення компетенції і можливостей слідчого, спеціаліста і експерта у використанні спеціальних знань при дослідженні слідів та речових доказів.	***Теми рефератів:*** 1. Залучення судово-медичного експерта (лікаря) під час огляду трупа, ексгумації. 2. Співвідношення компетенції і можливостей слідчого, спеціаліста і експерта у використанні спеціальних знань при огляді трупа на місті події.

	2. Відпрацювання ситуаційних задач відповідно до плану проведення практичного заняття. 3.Складання процесуальних документів для призначення судово-медичної експертизи. 4.Перегляд та аналіз відеоматеріалів за тематикою заняття.	3. Загальна характеристика поняття та механізму виникнення травм що спричинили смерть.
Тема 7. Загальні положення судової психіатрії та організаційно-правові основи судово-психіатричної експертизи	***Лекція*** 1. Мета, предмет і завдання судової психіатрії. Історія розвитку. 2. Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні. Поліцейське піклування. 3. Організаційно-процесуальні основи судово-психіатричної експертизи вУкраїні. 4. Права і обов'язки судового психіатра-експерта. ***Семінар*** 1. Порядок призначення та проведення судово-психіатричної експертизи. 2. Матеріали, які необхідні для проведення судово-психіатричної експертизи. 3. Види судово-психіатричних експертиз. 4. Висновок (акт) судово-психіатричної експертизи, його зміст і складові частини. 5. Оцінка висновків судово-психіатричної експертизи органами слідства та суду. 6. Критерії неосудності («формула неосудності»).	***Теми рефератів:*** 1. Значення судової психіатрії як навчальної дис-ципліни в системі вищої юридичної освіти. 2. Історія та етапи розвитку судової психіатрії та судово-психіатричної експертизи в Україні. 3. Завдання сучасної судової психіатрії. 4. Судово-психіатрична експертиза у кримінальному провадженні. 5. Підстави, процесуальний порядок призначення і проведення судово-психіатричних експертиз.
Тема 8. Причини виникнення і симптоматологія психічних розладів та захворювань	***Семінар*** 1. Поняття про структуру та функції центральної нервової системи, вищу нервову діяльність. 2. Перебіг та класифікація психічних розладів та захворювань, причини їх виникнення. 3. Симптоми та синдроми психічних захворювань.	***Теми рефератів:*** 1. Функції центральної нервової системи. 2. Характеристика основних патопсихологічних симптомів на етапах досудового розслідування. 3. Правова оцінка розладів сприйняття, пам'яті, мислення, емоцій, вольової діяльності у злочинців, які скоїли перший злочин.
Тема 9. Судово-психіатрична експертиза осіб з хронічними психічними захворюваннями	***Семінар*** 1. Причини виникнення та клінічні прояви шизофренії. Судово-психіатрична оцінка шизофренії. 2. Причини виникнення та основні симптоми маніакально-депресивного	***Теми рефератів:*** 1.Сучасний стан проблеми, вчення про шизофренію. 2.Форми перебігу шизофренії та її вікові особливості у дітей та підлітків.

	психозу. Судово-психіатрична оцінка маніакально-депресивного психозу. 3. Причини виникнення і клінічні прояви епілепсії. 4.Психічні еквіваленти. 5.Судово-психіатрична оцінка епілепсії. 6.Судово-психіатрична оцінка психопатії. 7.Просте та атипове алкогольне сп'яніння. 8.Хронічний алкоголізм, особливості перебігу. 9.Алкогольні психози, їх судово-психіатрична оцінка.	3. Поведінка психічно хворих і правові підстави визначення шизофренії. 4.Варіанти протікання афективних розладів (МДП). 5.Особливості епілепсії залежно від віку. 6. Епілептичні психози, епілептичні зміни особистості та епілептичне недоумство 7. Стадії перебігу алкогольної залежності. 8. Алкогольні психози: гострі та хронічні. 8. Оцінка простого і патологічного сп'яніння. 9.Види і клінічні прояви алкоголізму та побутового пияцтва.
Тема 10. Судово-психіатрична експертиза осіб з тимчасовими та придбаними психічними розладами	***Семінар*** 1. Судово-психіатрична оцінка реактивних станів. 2. Виключні стани: причини їх виникнення, судово-психіатрична оцінка. 3.Судово-психіатрична оцінка психічних порушень внаслідок травм головного мозку. 4. Судово-психіатрична оцінка психічних порушень внаслідок енцефалітів та сифілісу центральної нервової системи. 5. Психічні розлади при захворюваннях внутрішніх органів, ендокринної системи, судинних захворювань головного мозку.	***Теми рефератів:*** 1. Вплив соматичних захворювань на центральну нервову систему. 2. Особливості психічних розладів при судинних захворюваннях. 3.Психічні розлади у віддаленому періоді черепно-мозкових травм 4.Особливості поведінки осіб, які знаходяться у виключних станах. 5.Класифікація та наслідки енцефалітів. 6.Загальна характеристика нейросифілісу.
Тема 11. Судово-психіатрична експертиза осіб з вродженим (олігофренія) та старечим недоумством. Симуляція психічних розладів та захворювань	***Семінар*** 1. Поняття олігофренії, її причини, ступені і клінічні ознаки олігофренії. 2. Судово-психіатрична оцінка старечого недоумства, види, причини і клінічні ознаки. 3. Поняття, форми і способи симуляції.	***Теми рефератів:*** 1. Поняття, види та причини виникнення і динаміка олігофренії. 2.Сучасний стан проблеми психозів та деменції пресенільного періоду. 3.Психічні розлади при атрофічних процесах головного мозку. 4.Психози при розумовій відсталості. 5.Судово-психіатрична діагностика понять симуляції, дисимуляції, аггравації та дезаггравації.

Тема 12. Використання судово-психіатричних знань у кримінальному провадженні	***Практичне заняття*** 1. Опитування з навчальних питань: 1.1. Співвідношення компетенції і можливостей слідчого, спеціаліста і експерта у використанні спеціальних знань. 1.2. Заходи медичних та правоохоронних органів що до запобігання суспільно небезпечних дій психічно-хворих. 1.3. Формулювання питань для призначення СПЕ в кримінальному провадженні. 2. Відпрацювання ситуаційних задач з розглядом питань щодо оцінки психічного стану осіб з психічними розла- дами та захворюваннями. 3. Складання процесуальних документів для призначення судово-психіатричної експертизи. 4. Перегляд та аналіз відеоматеріалів за тематикою заняття. 5. Вирішення тестових завдань.	***Теми рефератів:*** 1. Визначення та оцінка патопсихологічних розладів у психічних хворих злочинців. 2. Медичний та юридичний критерії неосудності. 3. Судово-психіатрична експертиза свідків, потерпілих і засуджених. 4. Судово-психіатричне визначення дієздатності та недієздатності в цивільних процесах в Україні. 5. Правові підстави щодо проведення судово-психіатричної експертизи в Україні.

Основні інформаційні джерела

1. Білецький Є.М., Білецька Г.А. Судова медицина та судова психіатрія. Навчальний посібник. – К.: Одісей, 2008. – 200 с.
2. Воробйова Н.О. Правове регулювання психіатричної допомоги: Навчальний посібник для вузів. – К.: Юстініан, 2010. – 208 с.
3. Жабокрицький С.В., Чуприков А.П. Судова психіатрія. – К.: МАУП, 2014. – 432 с.
4. Завальнюк А.Х. Судова медицина: Курс лекцій. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2014. – 648 с.
5. Клименко Н.І. Загальна теорія судової експертології: монографія. – Тернопіль: вид-во «Крок», 2018. – 262 с.
6. Колесник В.А. Судова психіатрія. Курс лекцій. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 221 с.
7. Лісовий А.С., Голубович Л.Л. Судова медицина: Підручник. – К.: Атіка, 2008. – 483 с.
8. Процесуальні, організаційні та етичні основи судово-медичної експертизи в Україні: навчально- методичний посібник / М.В. Банчук, В.В. Войченко, Г.А. Зарицький, О.Ю. Петрошак . – К., 2015. – 243 с.
9. Судово-психіатрична оцінка психічних розладів в осіб з онкологічною патологією у цивільному процесі (методичний посібник): д.мед.н. О.А. Ревенок, к.мед.н. О.П. Олійник, С.С. Шум, Київ-2011
10. Бойко С.О. Судово-медична експертиза визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.– Ужгород, 2003. – 225 с.
11. Досудове розслідування в кримінальних провадженнях щодо застосування примусових заходів медичного характеру : метод. рек. / [Чернявський С. С., Вознюк А. А., Патик А. А. та ін.]. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2016. – 48 с.

12. Первинний огляд трупа на місці його виявлення / Бачинський В.Т., Кулик О.Ф., Савка І.Г., Ванчуляк О.Я. – Чернівці, 2010. – 212 с.
13. Судово-медичне визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень потерпілих, звинувачених та інших осіб [Текст] : метод. вказівки до практичного за- няття на основі компетентнісного підходу / [Михайличенко Б.В., Ергард Н.М.].
– К.: УкрДГРІ, 2016. – 24 с.
14. Халмурадов Б.Д., Швачко О.Г. Судова психіатрія: основні терміни та поняття: Навч. посібник-довідник для студентів ВНЗ / Акад. безпеки та основ здо- ров'я. – К.: ЦНЛ, 2008 . – 77 с.
15. Герасименко О.І. Словник-довідник термінів судової медицини. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2002

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

Інструменти. Використання мультимедійних презентацій та навчальних фільмів обирається викладачем, виходячи з теми навчальної дисципліни.

Обладнання. Для закріплення теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок здобувачами вищої освіти за темами навчальної дисципліни необхідно використовувати навчально-тренувальні полігони та, по можливості, проводяться виїзні заняття до Київського міського центру судово-психіатричної експертиз та в Київське міське клінічне бюро судово-медичної експертизи,

Програмне забезпечення. Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ.

Політика щодо академічної доброчесності:
https://www.naiau.kiev.ua/dobrochesnist/.

Політика щодо відвідування здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніхсправ

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота	Підсумковий контроль: екзамен	Підсумкова кількість балів
Max 60% T. 1, T. 2 ... T. 12	Max 40%	Max 100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Силабус схвалено на засіданні кафедри
Протокол від 19 вересня 2022 року, протокол № 7.

Завідувач кафедри **Наталія КОНОНЕНКО**